

III. Přehled o stavu a vývoji státních záruk

1. Standardní státní záruky

Úhrn standardních státních záruk, tj. celkový rozsah potenciálních závazků státu z poskytnutých vnitřních (tuzemských) a zahraničních bankovních úvěrů krytých standardními státními zárukami ČR se v roce 2010 výrazně snížil, a to ze 34,2 mld. Kč na 29,4 mld. Kč. Na tomto poklesu stavu o 4,8 mld. Kč se podílely uskutečněné úhrady splatných částek úvěrů, dále splácení formou realizace státních záruk z prostředků státního rozpočtu, vyúčtované kursové rozdíly a příp. další kursové korekce.

Tabulka č. 13 – Standardní státní záruky (v mil. Kč)

Standardní státní záruky	Stav k 1.1.2010	zvýšení stavu			snížení stavu			Kursové rozdíly (+,-)	Stav k 31.12.2010
		Poskyt- nuté záruky	Čerpání nové tranše	Vyúčtování úroků a poplateků	Splátky od dlužníků	Realizace státních záruk	Jiná změna stavu (+,-)		
Zaručené vnitřní úvěry (od tuzemských bank)	2 673,0	-	-	24,1	259,1	421,7	-	-69,7	1 946,6
Zaručené zahraniční úvěry	31 555,9	-	-	1 396,8	121,2	2 073,1	-2 553,4	-725,6	27 479,4
Závazky Slovenska kryté solidárními zárukami	0,0	-	-	-	-	-	-	-	0,0
Úvěry se státní zárukou (standardní) celkem	34 228,9	-	-	1 420,9	380,3	2 494,8	-2 553,4	-795,3	29 426,0

V roce 2010 nebyly vystaveny žádné nové standardní státní záruky, ani nedošlo k čerpání dalších úvěrových tranší státem garantovaných úvěrů. Na zvyšování potenciálních závazků státu z tohoto titulu se tak podílelo pouze započítávání splatných úroků a ostatního příslušenství do celkové hodnoty vykazovaných úvěrů v rozsahu 1 420,9 mil. Kč.

Prevládající snížení stavu závazků ze státem zaručovaných úvěrů bylo v převážné míře ovlivněno objemově rozsáhlými úhradami splatných částí jistin a úroků, které v roce 2010 dosáhly celkové hodnoty 5 428,5 mil.Kč. Na uvedené výši úhrad se podílely platby zajišťované z vlastních zdrojů dlužníků (tyto platby představovaly cca 7%) i úhrady zajišťované z prostředků státu, ať již se jednalo o přímou úhradu ze státního rozpočtu (47%) nebo o faktickou realizaci státních záruk (46%).

Tabulka č. 14 - Standardní státní záruky (v mil. Kč)

Standardní státní záruky	Stav k 1.1.2010	zvýšení stavu			snížení stavu			Kursové a jiné korekce (+,-)	Stav k 31.12.2010
		Poskyt- nuté záruky	Čerpání nové tranše	Vyúčtování úroků a poplatků	Splátky od dlužníků	Realizace státních záruk	Jiné snížení stavu		
Ekologického charakteru	0,0	-	-	-	-	-	-	-	0,0
Na rozvoj infrastruktury	27 426,2	-	-	1 116,7	380,3	2 494,8	1 909,2	-718,1	23 040,5
Ostatní	6 802,7	-	-	304,2	-	-	644,2	-77,2	6 385,5
Závazky Slovenska kryté solidárními zárukami	0,0	-	-	-	-	-	-	-	0,0
Úvěry se státní zárukou (standardní) celkem	34 228,9	-	-	1 420,9	380,3	2 494,8	2 553,4	-795,3	29 426,0

Z celkového rozsahu splátek z vlastních zdrojů dlužníků ve výši 380,3 mil. Kč připadá 64,5 mil. Kč na MUFIS, a.s. (program rozvoje municipální infrastruktury) a 315,8 mil. Kč na České dráhy, a.s. (výroba a dodání jednotek s výkyvnými skříněmi – pendolina a nové vozy od společnosti EUROFIMA).

Významná část splátek jistin a úroků ze státem zaručených úvěrů v úhrnné výši 2 553,4 mil. Kč byla, obdobně jako v předchozích letech, provedena z prostředků státního rozpočtu, aniž by se fakticky jednalo o realizaci státních záruk, neboť příslušní dlužníci nebyli z tohoto titulu zavázáni státu. Tyto úhrady se týkaly jmenovitě splácení jistin a příslušenství úvěrů poskytnutých v minulých letech na rozvojové projekty Evropskou investiční bankou, kde jako finanční manažer a současně jako formální dlužník vystupuje ČMZRB. Ze státního rozpočtu tak byly uhrazeny splátky úvěrů včetně příslušenství na výstavbu dálnic (453,5 mil. Kč dálnice D5 a 736 mil. Kč dálnice A), program E- Roads II (241,7 mil. Kč), opravy silnic (275,3 mil. Kč), odstranění povodňových škod (611,7 mil. Kč) a podporu vodohospodářských investic (32,5 mil. Kč).

Vlastní realizace standardních státních záruk, tj. úhrada splatných částek ze státního rozpočtu při platební neschopnosti dlužníků, byla v roce 2010 provedena v celkovém rozsahu 2 494,8 mil. Kč a týkala se výhradně státní organizace Správa železniční dopravní cesty (SŽDC, s.o.), která se na základě zákona č. 77/2002 Sb. stala nástupcem bývalé s.o. České dráhy. SŽDC, s.o. prokázala nesolventnost k úhradám splátek jistin a úroků u všech splatných úvěrových závazků, a proto byly z prostředků státního rozpočtu formou realizace státních záruk uhrazeny splátky úvěrů poskytnutých na výstavbu železničních koridorů č. I a č. II.

V menší míře se na celkovém snížení stavu potenciálních závazků z poskytnutých standardních státních záruk podílely kurzové rozdíly, vlivem postupného posílení české koruny vůči EUR vyčíslené na 795,3 mil. Kč.

Stav pohledávek státu z realizovaných státních záruk v roce 2010 dále poklesl o 915,9 mil. Kč, což představuje snížení o 15,7% a ke 31.12.2010 dosáhl hodnoty 4 928,6 mil. Kč.

Tabulka č. 15 – Pohledávky státu z realizovaných státních záruk (v mil. Kč)

+ zvýšení stavu pohledávek - snížení stavu pohledávek	Stav pohledávek k 1.1.2010	Změny za rok 2010			Stav pohledávek k 31.12.2010
		realizace záruk (+)	úhrada dlužníkem (-)	jiné změny (+,-)	
Správa železniční dopravní cesty, s.o.	2 154,6	2 494,8		-3 428,9	1 220,5
Chepos Engineering, s.r.o.	783,2			16,3	799,5
Alumina Plant Project of Iran	1 172,6			24,5	1 197,1
VLT, a.s. (Zetor Brno,s.p.)	1 575,9				1 575,9
Mitas, a.s., Praha	158,1		22,6		135,5
Pohledávky z realizovaných standardních záruk	5 844,4	2 494,8	22,6	-3 388,1	4 928,5
Správa železniční dopravní cesty, s.o. (77/2002 Sb.)	0,1	322,0		-322,0	0,1
Pohledávky z realizovaných záruk celkem	5 844,5	2 816,8	22,6	-3 710,1	4 928,6

Výsledný pokles stavu pohledávek vůči SŽDC, s.o. je odrazem naplnění usnesení vlády ze dne 20.10.2010 č. 746, kterým byl vysloven souhlas s prominutím závazků SŽDC, s.o. ve výši téměř 3 428,9 mil. Kč, resp. 3 750,9 mil. Kč včetně ručení ze zákona č. 77/2002 Sb.

V roce 2010 pokračovalo postupné splácení pohledávky státu v souladu s Dohodou o narovnání, uzavřenou se společností MITAS, a.s. Celková výše splátek dosáhla hodnoty 22,6 mil. Kč. Vývoj stavu pohledávek státu z realizovaných státních záruk byl částečně ovlivněn také kursovými dopady v případě pohledávek za společností Chepos Engineering, s.r.o. a za iránskou státní firmu APPI, které jsou od roku 2002 vedeny v USD. Vzhledem k poklesu směnného kursu české koruny vůči USD se kursové rozdíly projeví v tomto případě zvýšením stavu pohledávek státu o 40,8 mil. Kč.

2. Nestandardní státní záruky

Vykazovaný stav nestandardních státních záruk, tj. záruk, které nesplňují všechny podmínky stanovené rozpočtovými pravidly, se v roce 2010 prakticky nezměnil.

Tabulka č. 16 – Nestandardní státní záruky (v mil. Kč)

Nestandardní státní záruky	Stav k 1.1.2010	Zvýšení stavu záruk	Snížení stavu záruk	Stav k 31.12.2010
- ve prospěch ČNB za odškodnění strategického investora IPB	156 952,2	0,3		156 952,5
- ve prospěch ČSOB za nekvalitní aktiva IPB	0,0	1 923,3	1 923,3	0,0
C e l k e m	156 952,2	1 923,6	1 923,3	156 952,5

V rámci nestandardních státních záruk došlo k plnění státní záruky poskytnuté ve prospěch ČSOB podle Smlouvy a státní záruky, uzavřené v souvislosti s převzetím aktiv bývalé IPB. Na základě výsledku arbitrážního sporu vedeného v kauze J.Ring, uhradilo MF v závěru roku 2010 z položky na realizaci státních záruk 1 923,3 mil. Kč, což vedle nárokové částky 1 654,1 mil. Kč, zahrnovalo i úroky ve výši 269,2 mil. Kč. Vedle toho bylo z položky státního rozpočtu na arbitrážní spory uhrazeno dalších 120,4 mil. Kč jako náhrada nákladů protistrany a záloha na náklady arbitráže.

Od roku 2004 je do stavu nestandardních státních záruk zahrnut celkový rámec garance vystavené v roce 2000 ve prospěch ČNB jako jedno z opatření v rámci postupu řešení finanční situace Investiční a poštovní banky k pokrytí některých ztrát vyplývajících ze Smlouvy a slibu odškodnění pro ČSOB jako strategického investora IPB. Z předpokládaného rámce 160 mld. Kč jsou ze státního rozpočtu průběžně realizovány úhrady záloh vyplacených ČSOB, a.s. Českou národní bankou. V roce 2010 nebyly ve prospěch ČNB poskytnuty žádné

kompenzace, naopak z již dříve poskytnuté zálohy (případ manželů Vaňkových z roku 2006) bylo v návaznosti na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR cca 250 tis. Kč vráceno na účet státního rozpočtu.

3. Ručení ze zákona

Kromě standardních a nestandardních státních záruk, jejichž předmětem jsou smluvně určené konkrétní úvěrové či jiné závazky, existuje i ručení vyplývající ze zvláštních zákonů.

K 1. lednu 2003 došlo v souladu se zákonem č. 77/2002 Sb. k transformaci státní organizace České dráhy a převodu podstatné části jejích závazků na státní organizaci Správa železniční dopravní cesty (SŽDC). Podle § 19 a § 20 zmíněného zákona se stal stát ručitelem za závazky SŽDC, což ve svém důsledku znamenalo vedle standardních úvěrů zajištěných státní zárukou i ručení státu za původně komerční úvěry čerpané v minulosti s.o. České dráhy. Ke dni 31.12.2009 činil stav státem garantovaných úvěrů SŽDC dle zákona č. 77/2002 Sb. celkem 7 mld. Kč. Z prostředků státního rozpočtu byly v roce 2010 uhrazeny splatné úroky v celkové částce 322 mil. Kč. V důsledku prominutí dluhů ve výši 322 mil. Kč podle vládního usnesení č. 746/2010 se stav pohledávek státu vůči SŽDC jen z titulu realizovaných záruk v rámci zákonného ručení snížil na pouhých 0,1 mil. Kč. Celková zadluženost SŽDC, představovaná závazky společnosti z titulu realizace standardního a zákonného ručení státu dosáhla ke konci roku 2010 úrovně 1 220,6 mil. Kč.

Ze zákona č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou a o doplnění zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, stát ručí za závazky Exportní, garanční a pojišťovací společnosti, a.s. (EGAP) z pojištění vývozních úvěrových rizik a za závazky České exportní banky, a.s. (ČEB) za splácení úvěrových zdrojů získaných touto bankou, jakož i za závazky z ostatních operací na peněžních a kapitálových trzích směřujících k získání prostředků pro zvýhodněné financování exportu, pokud k nim byl dán souhlas Ministerstva financí a ČNB. Rozsah těchto závazků vyplývajících z uvedených zákonů a stanovených státním rozpočtem na rok 2010 byl dodržen.